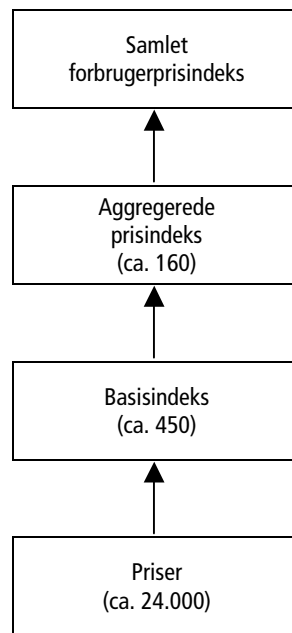

2. Prisindeksets opbygning

Forbrugerprisindekset opgøres i et hierarkisk system hvor der først beregnes prisindeks for de mest detaljerede grupper af varer og tjenester, såkaldte basisindeks. Efterfølgende sammenvejes de detaljerede prisindeks til aggregerede prisindeks, det vil sige prisindeks for stadig mere aggregerede grupper af varer og tjenester, op til det samlede prisindeks.

Forbrugerprisindeksets opbygning er vist i figur 1. Nettoprisindekset og HICP er i princippet bygget op på samme måde.

Figur 1 Forbrugerprisindeksets opbygning

2.1 Basisindeks

*Basis-
aggregater*

I forbrugerprisindekset er husholdningernes forbrug opdelt i ca. 450 grupper af varer og tjenester, såkaldte *basisaggregater*. Basisaggregaterne er grupper af relativt homogene varer eller tjenester, som tilsammen udgør husholdningernes samlede forbrug.

*Basis-
indeks*

Første trin i opgørelsen af forbrugerprisindekset er at beregne prisindeks for alle basisaggregater, *basisindeks*. Basisindeksene beregnes på grundlag af de priser, der indsamles for de varer eller tjenester, der indgår i det enkelte basisindeks. Basisindeksene er de grundlæggende byggesten i forbrugerprisindekset, og det er de mest detaljerede prisin-

deks, der beregnes. Beregningen af basisindeks er nærmere beskrevet i kapitel 5.

Repræsentantvarer Basisindeksene dækker over meget forskellige grupper af varer og tjenester, og mens nogle basisindeks kun indeholder en eller to varer, dækker andre over en større gruppe af varer eller tjenester. For hvert basisindeks udvælges en eller flere varer eller tjenester – *repræsentantvarer* – som er valgt til at repræsentere det pågældende basisindeks. Repræsentantvarernes priser følges fra måned til måned og basisindeksene beregnes på grundlag af den gennemsnitlige prisudvikling for de udvalgte repræsentantvarer. Der indgår hver måned ca. 24.000 priser i indeksberegningen.

2.2 Aggregerede prisindeks

Aggregerede prisindeks Over basisindeksniveau samles forbruget i et hierarkisk system i stadig mere aggregerede grupper af varer og tjenester, op til husholdningernes samlede forbrug af varer og tjenester. Prisindeks for grupper af varer eller tjenester på alle niveauer over basisindeks benævnes *aggregerede prisindeks*. De aggregerede prisindeks beregnes ved at sammenveje de basisindeks, der indgår heri, med deres respektive andele af husholdningernes samlede udgifter til forbrug. Beregningen af aggregerede prisindeks er nærmere beskrevet i kapitel 6.

Hovedgrupper, grupper og undergrupper Forbrugerprisindekset er opdelt i 12 *hovedgrupper*, der tilsammen dækker husholdningernes samlede forbrug af varer og tjenester. Hver hovedgruppe er opdelt i et antal *grupper* af varer eller tjenester, som igen kan opdeles i et antal *undergrupper*.

Tabel 1 **Hovedgrupper i forbrugerprisindekset**

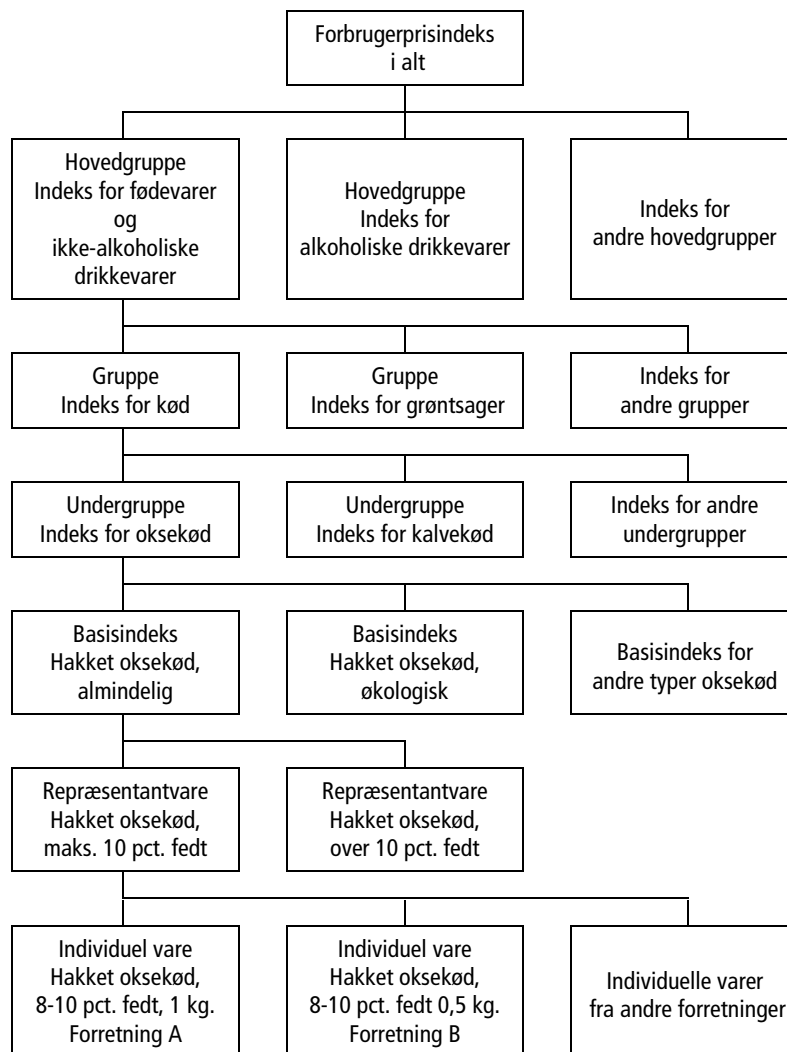
01	Fødevarer og ikke-alkoholiske drikkevarer
02	Alkoholiske drikkevarer og tobak
03	Beklædning og fodtøj
04	Bolig
05	Boligudstyr og husholdningstjenester
06	Sundhed
07	Transport
08	Kommunikation
09	Fritid og kultur
10	Uddannelse
11	Restauranter og hoteller
12	Andre varer og tjenester

Den hierarkiske opbygning af prisindekset er illustreret i figur 2 nedenfor med hovedgruppen *fødevarer og ikke-alkoholiske drikkevarer* som eksempel. Fødevarer og ikke-alkoholiske drikkevarer består af en række grupper, kød, grøntsager, brød- og kornprodukter mv., som hver igen består af et antal undergrupper. Kød består således af undergrupperne

oksekød, kalvekød, svinekød m.fl. Undergrupperne består af et eller flere basisindeks. For oksekød opgøres blandt andet basisindeks for almindeligt hakket oksekød, og hakket økologisk oksekød.

Systemet er sammenhængende på den måde, at indeks på et lavere niveau altid kan sammenvejes til indeks på højere niveau. Det samlede forbrugerprisindeks kan fx beregnes ved at sammenveje indekserne for de 12 hovedgrupper eller ved at sammenveje alle ca. 450 basisindeks – med samme resultat. Dette princip gælder på alle niveauer. Fx kan indekset for hovedgruppen *transport* beregnes ved at sammenveje indekserne for grupperne under transport eller ved at sammenveje alle basisindeks under transport.

Figur 2 Opbygning af forbrugerprisindekset

2.3 Oversigt over anvendte indeksformler

Månedlige basisindeks

$$I_{t-1:t} = \prod \left(\frac{p_t^i}{p_{t-1}^i} \right)^{1/n}$$

$I_{t-1:t}$: Basisindeks fra måned $t-1$ til måned t

p_{t-1}^i, p_t^i : Priser i henholdsvis måned $t-1$ og måned t

Kædede basisindeks

$$I_{0:t} = I_{0:t-1} \cdot I_{t-1:t}$$

$I_{0:t}$: Basisindeks fra 0 til t

Aggregerede prisindeks

$$I_{0:t} = \sum w_b^j \cdot I_{0:t}^j, \sum w_b^j = 1$$

$I_{0:t}$: Aggregeret prisindeks fra 0 til t

$I_{0:t}^j$: Basisindeks fra 0 til t

w_b^j : Budgetandele, baseret på forbruget i år b

Kædede prisindeks

$$I_{0:t} = I_{0:k} \cdot \sum w_c^j \cdot I_{k:t}^j, \sum w_c^j = 1$$

$I_{0:t}$: Kædet prisindeks fra 0 til t

$I_{0:k}$: Aggregeret prisindeks fra 0 til k

$I_{k:t}^j$: Basisindeks fra k til t

w_c^j : Budgetandele, baseret på forbruget i år c